

HY220

Εργαστήριο Ψηφιακών Κυκλωμάτων

Χειμερινό Εξάμηνο
2013-2014

Στατικές Μνήμες - SRAM

Περίληψη

- Μνήμη είναι μια συλλογή από κελιά αποθήκευσης μαζί με κατάλληλα κυκλώματα για είσοδο και έξοδο από και προς την μνήμη.
 - Μπορούμε να γράφουμε και να διαβάζουμε κελιά
- Η μνήμη RAM (Random Access Memory) οργανώνει τα δεδομένα σε λέξεις
- Τα δεδομένα προσπελαυνονται μέσω μιας ακολουθίας από σήματα
 - Κυματομορφές χρονισμού (timing waveforms)
- Οι αποκωδικοποιητές είναι από τα πιο σημαντικά κομμάτια των μνημών
 - Επιλέγουν συγκεκριμένα δεδομένα
- Οι στατικές μνήμες χάνουν τα δεδομένα τους όταν τις αποσυνδέσουμε από το ρεύμα.

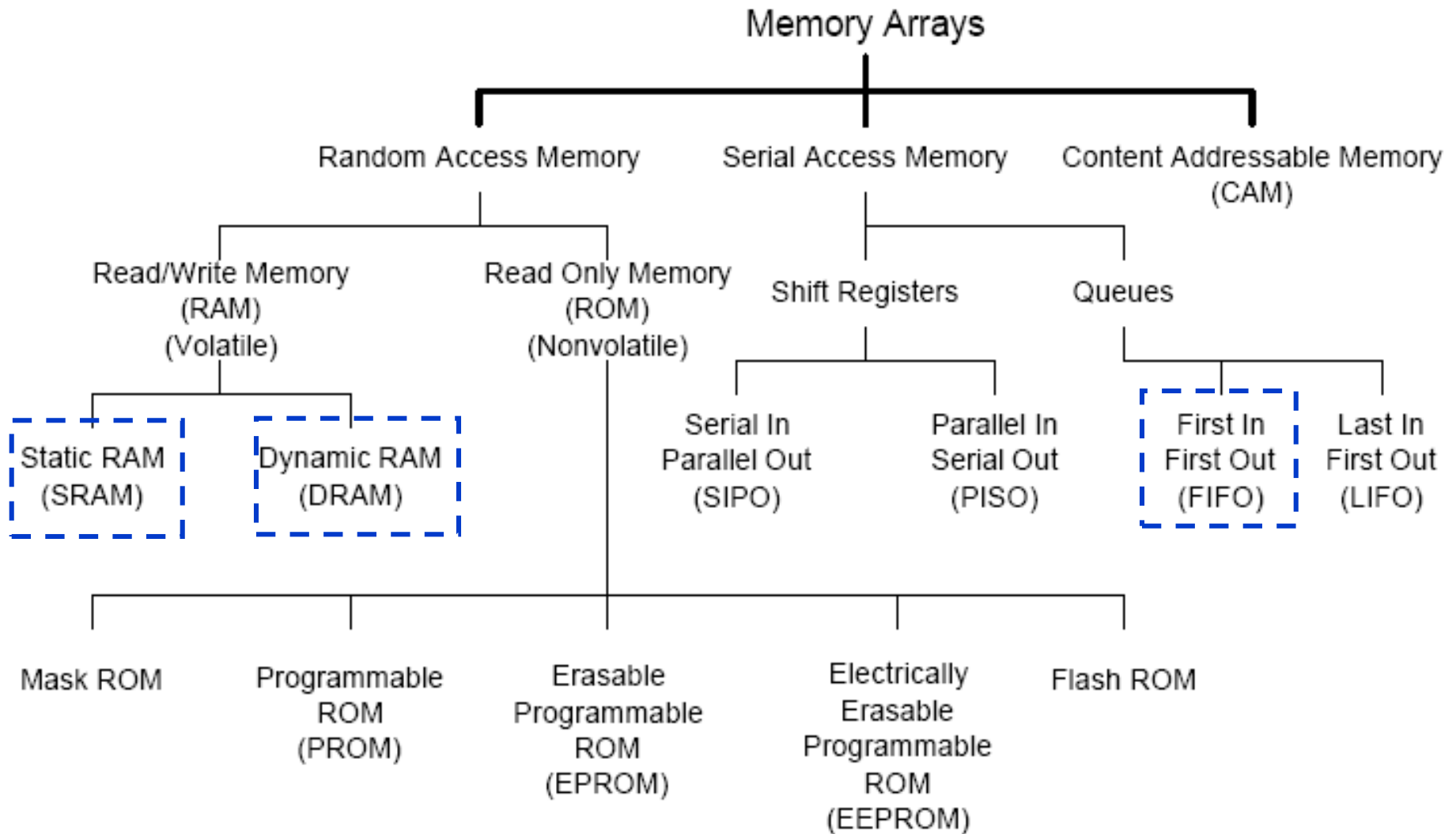
Comments about Memory Access and Timing

- Οι υπολογιστές έχουν κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU)
 - Ο επεξεργαστής γεννάει σήματα ελέγχου, διευθύνσεις και δεδομένα για την μνήμη
 - Οι τιμές αποθηκεύονται και διαβάζονται από τη μνήμη

- Ο χρονισμός του συστήματος είναι πολύ σημαντικός
 - Ο επεξεργαστής δίνει δεδομένα στους κύκλους εγγραφών
 - Ο επεξεργαστής περιμένει το χρόνο προσπέλασης στις αναγνώσεις

Τύποι Memory Arrays

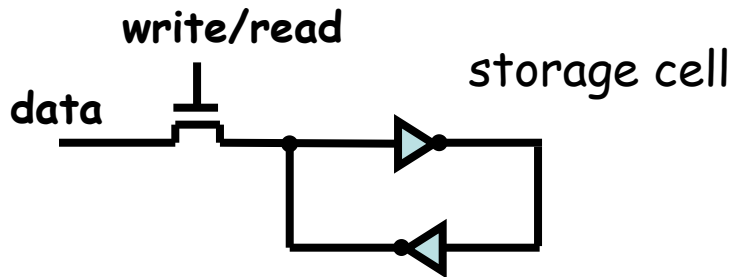
Τύποι RAMs

- **Static Random Access Memory (SRAM)**
 - Operates like a collection of latches
 - Once value is written, it is guaranteed to remain in the memory as long as power is applied
 - Generally expensive
 - Used inside processors (like the Pentium)
- **Dynamic Random Access Memory (DRAM)**
 - Generally, simpler internal design than SRAM
 - Requires data to be rewritten (refreshed), otherwise data is lost
 - Often hold larger amount of data than SRAM
 - Longer access times than SRAM
 - Used as main memory in computer systems

SRAM vs. DRAM

Static RAM (SRAM)

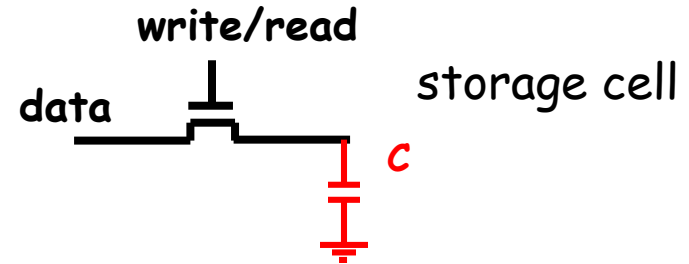
Δεδομένα αποθηκεύονται σε Latch.

- +Ταχύτερη προσπέλαση μνήμης.
- +Δεν χρειάζεται refreshing.
- +Καλή συμπεριφορά στον θόρυβο.
- Μεγαλύτερο μέγεθος/bit από DRAM.

Dynamic RAM (DRAM)

Δεδομένα αποθηκεύονται σε φορτίο dynamic node.

- +Μικρό μέγεθος/bit μνήμης.
- Χρειάζεται refreshing λόγω leakage. Πιο αργή από SRAM.
- Προβλήματα με θόρυβο (noise).

Τα βασικά σήματα των RAMs

- Γραμμές εισόδου και εξόδου δεδομένων (input and output lines, DIN - DOUT)
- Η μνήμη περιέχει 2^k λέξεις (memory words)
 - K γραμμές διεύθυνσης (address lines - ADDR) επιλέγουν 1 λέξη από τις 2^k
- Θέτουμε το σήμα Read (*asserted*) για να μεταφέρουμε δεδομένα στην έξοδο. (OE - output enable)
- Θέτουμε το σήμα Write (*asserted*) για να αποθηκεύσουμε τα δεδομένα της εισόδου. (WE - write enable)
- Chip Enable/ Chip Select (CE-CS) σαν γενικός διακόπτης λειτουργίας

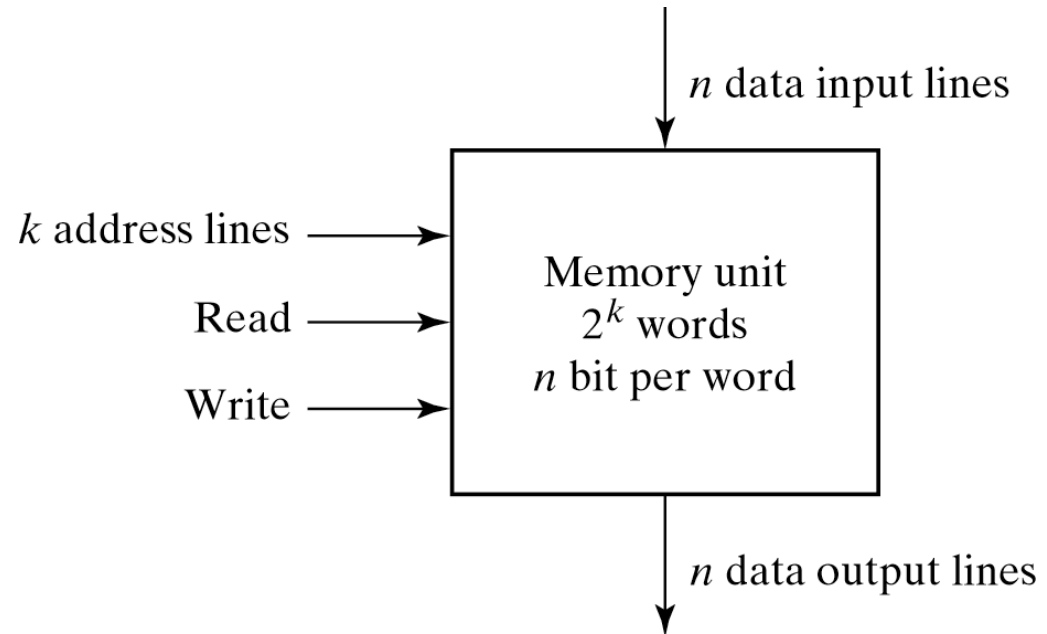

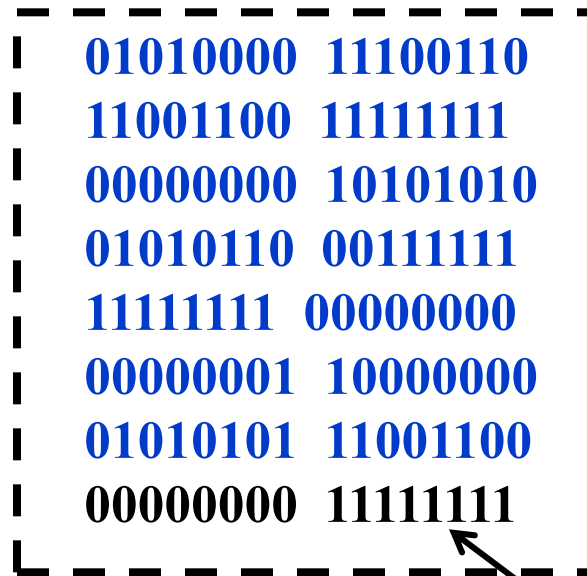
Fig. 7-2 Block Diagram of a Memory Unit

Η δομή των RAMs

- Έστω ένα πολύ απλό chip
 - Περιέχει 8 λέξεις των 2 bytes η κάθε μια (16 bits)
 - Πόσα bits διεύθυνσης χρειαζόμαστε ;

Επιλογή 1 από 8

Dec	Binary
0	000
1	001
2	010
3	011
4	100
5	101
6	110
7	111

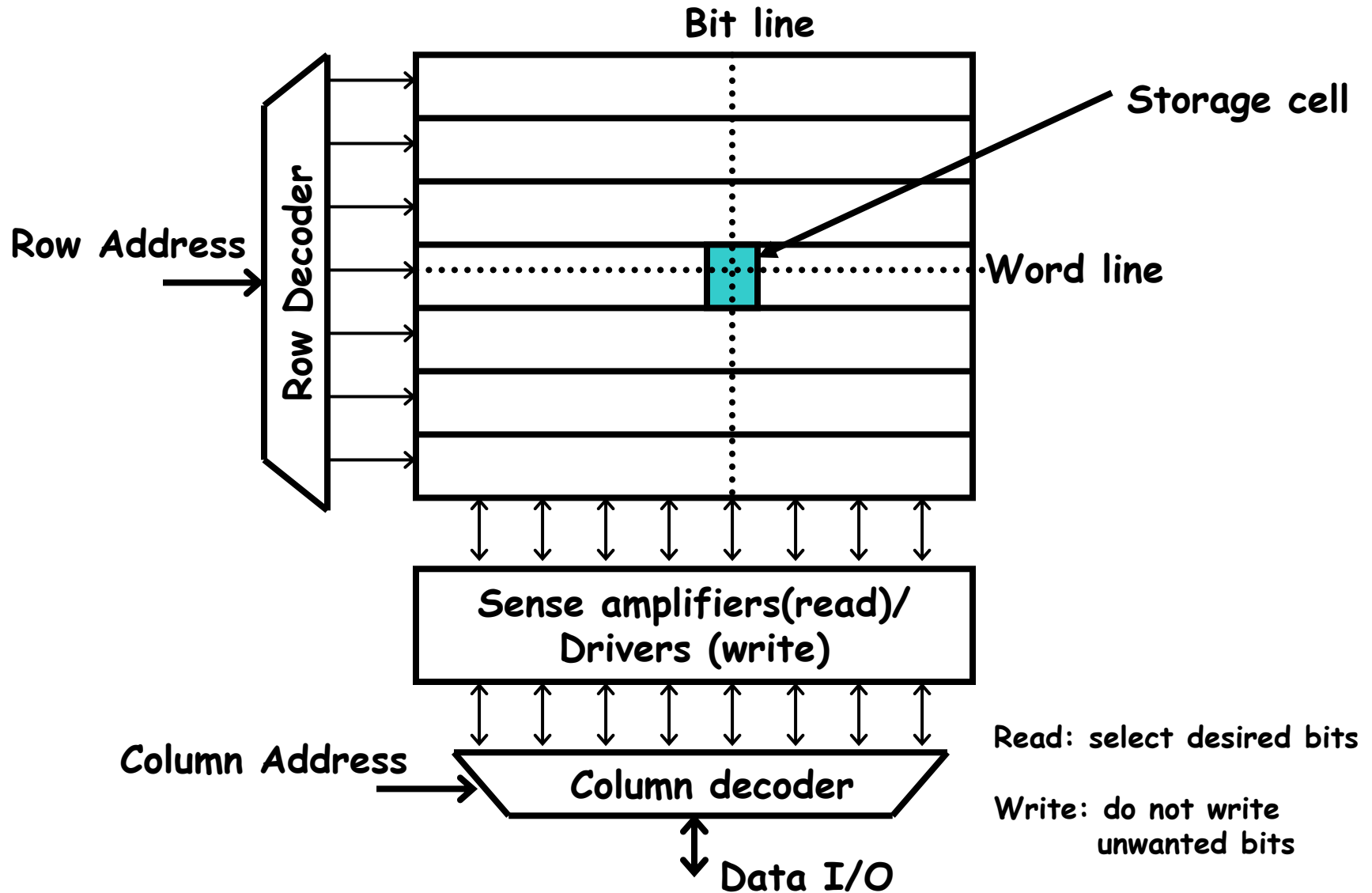
16 Data and Input signals

??? address signals

λέξη

Each bit stored in a binary cell

Αρχιτεκτονική Μνημών

Τα εσωτερικά της RAM

- Η διεύθυνση πάει στον decoder
 - Μόνο μια έξοδος ενεργή
- Η Word line επιλέγει μια γραμμή (row) από bits (word)
- Κάθε binary cell (BC) αποθηκεύει 1 bit
- Τα δεδομένα εισόδου αποθηκεύονται όταν το Read/Write είναι 0
- Τα δεδομένα εξόδου βγαίνουν όταν το Read/Write είναι 1

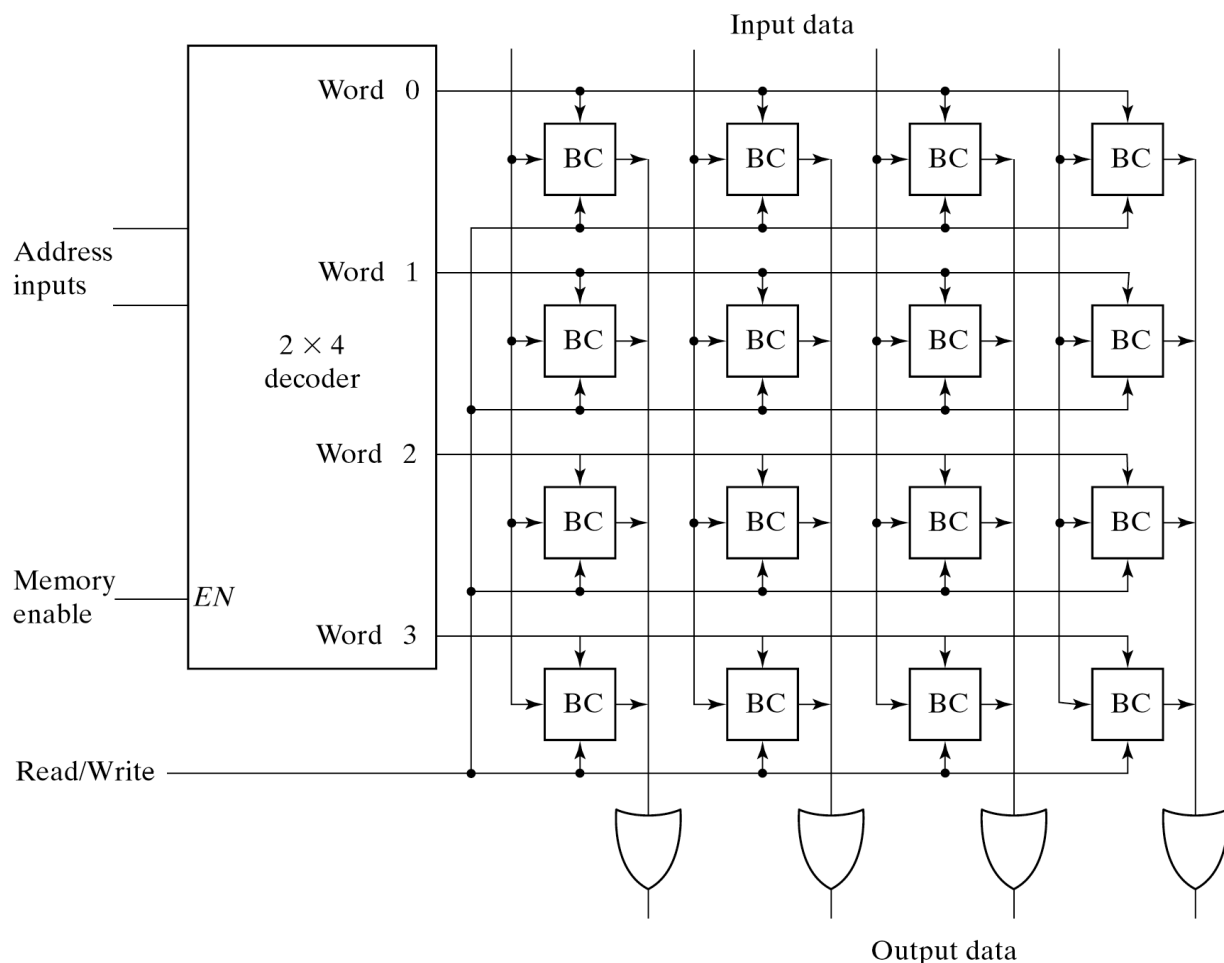

Fig. 7-6 Diagram of a 4 × 4 RAM

Τα εσωτερικά της SRAM

- Note: η καθυστέρηση εξαρτάται κυρίως από τον αριθμό των λέξεων
- Η καθυστέρηση δεν επηρεάζεται από το μήκος των λέξεων
- Πόσα address bits χρειαζόμαστε για 16 words?

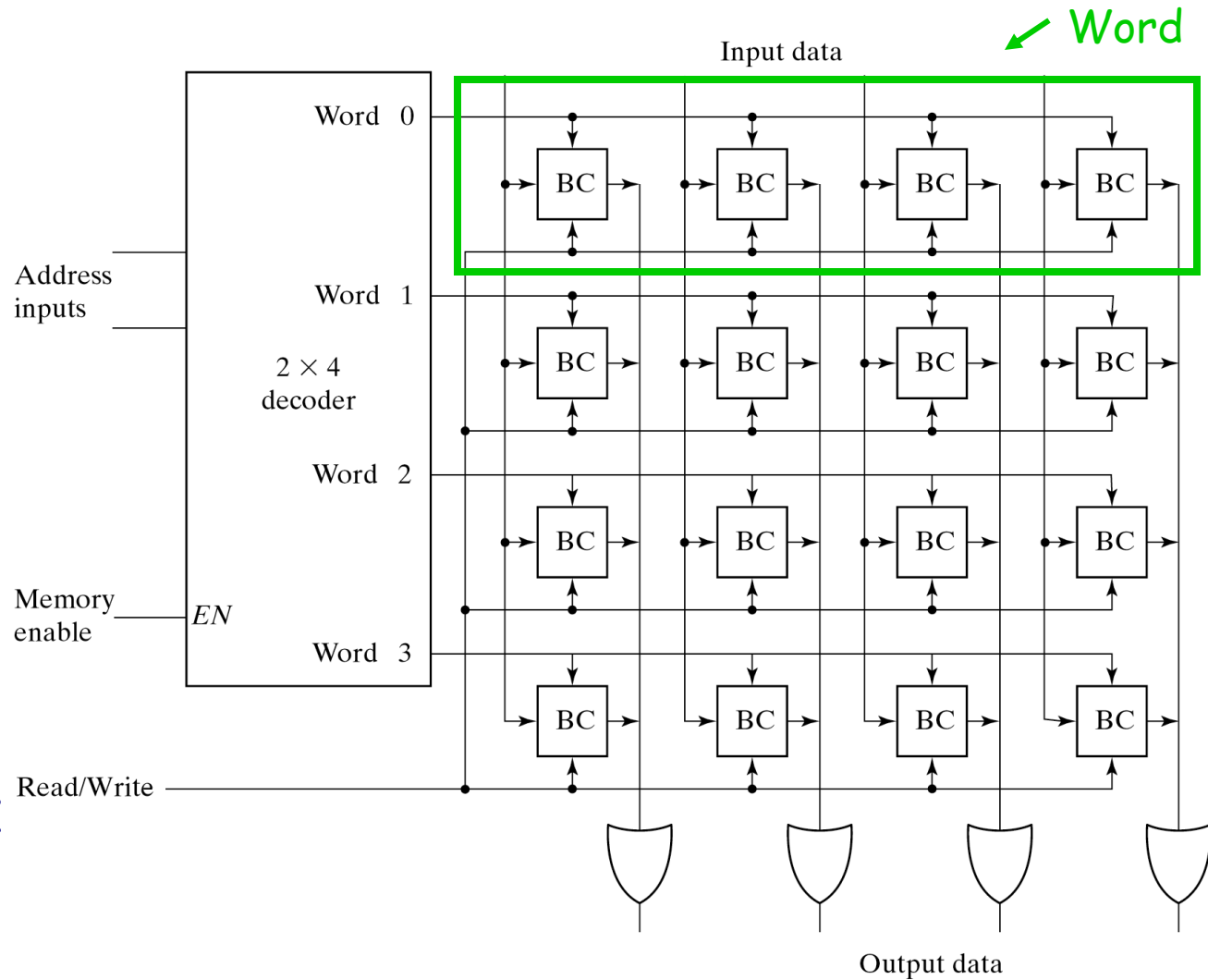
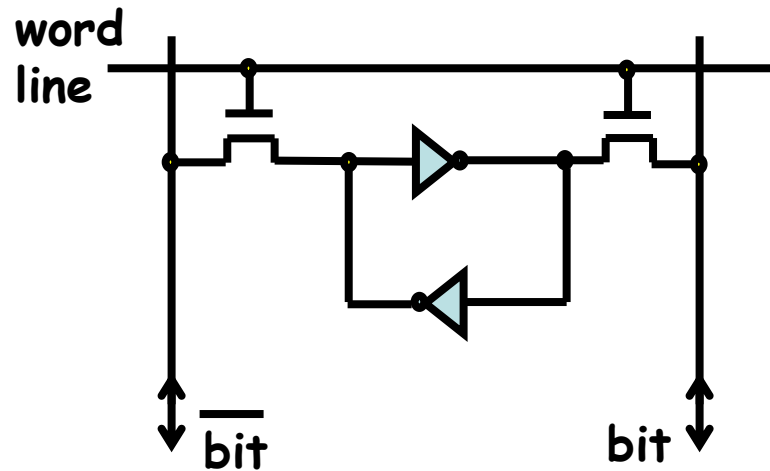

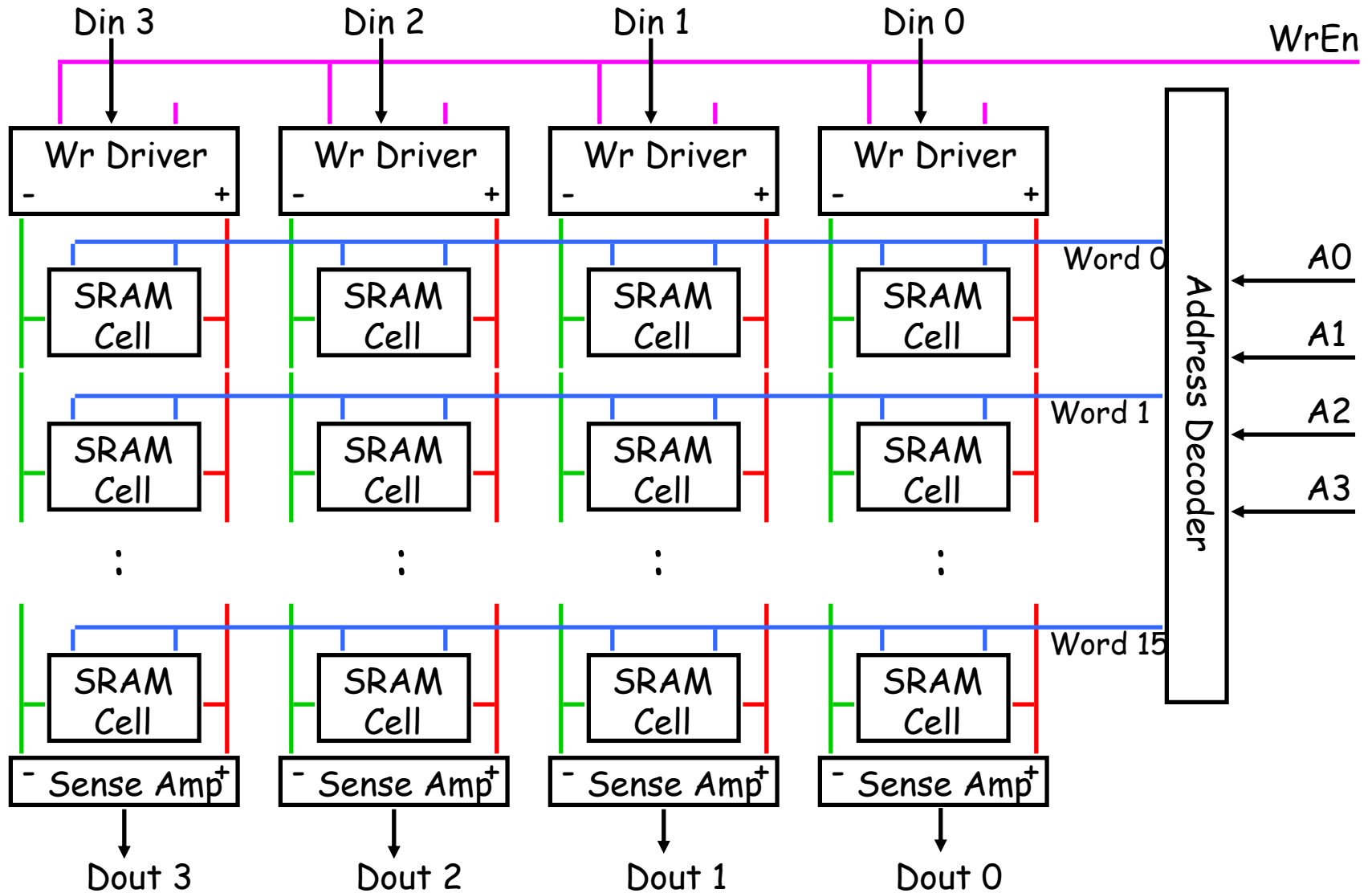
Fig. 7-6 Diagram of a 4 × 4 RAM

Ένα κελί SRAM - 6 transistors

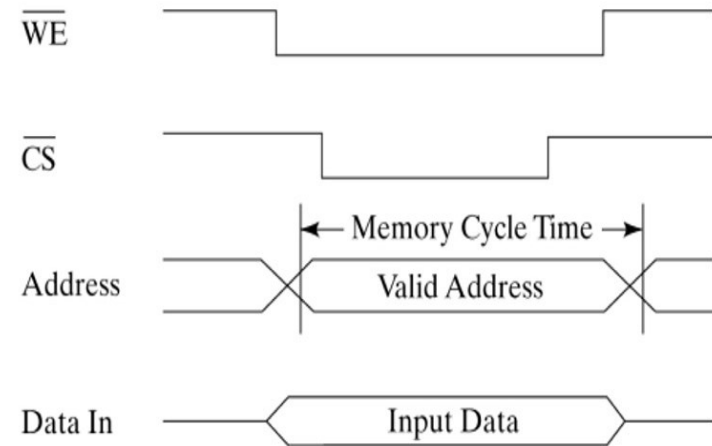
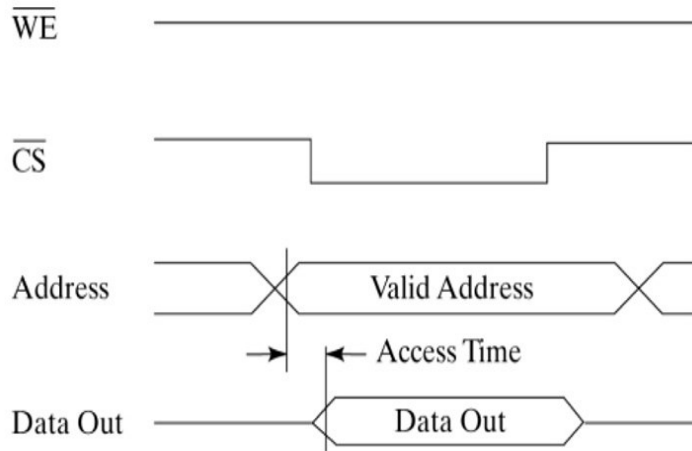

Όταν η word line ενεργοποιείται (V_{DD}) τότε η τιμή του Latch διαβάζεται στα bit και $\overline{\text{bit}}$ κατά το διάβασμα της μνήμης ή η τιμή του Latch γράφεται από τα bit και $\overline{\text{bit}}$ κατά την εγγραφή της μνήμης.

Μια Τυπική οργάνωση SRAM : 16-word x 4-bit

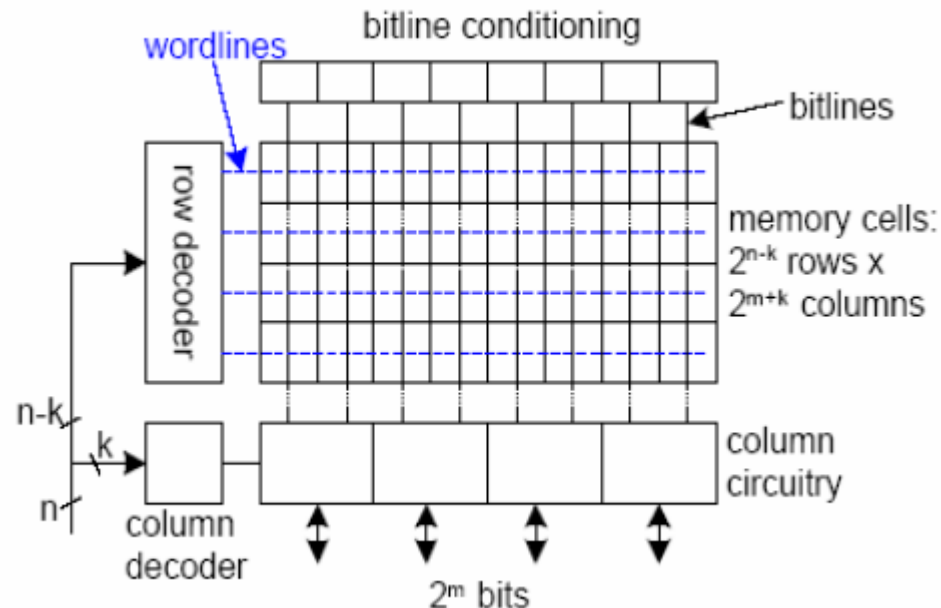
Απλοποιημένο διάγραμμα χρονισμού SRAM

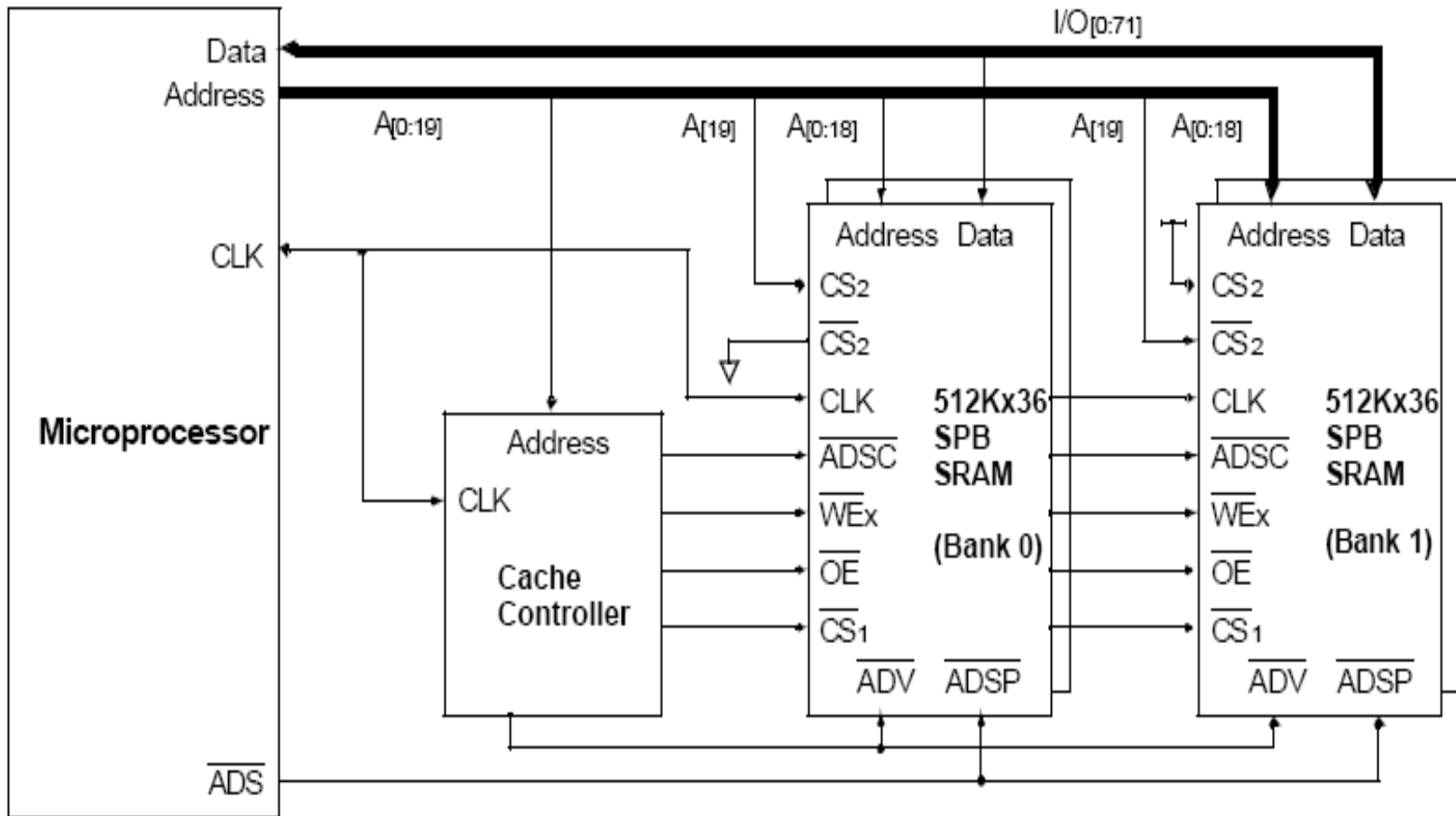
- Read: Έγκυρη address, και μετά Chip Select (\overline{CS})
- Access Time: Ο χρόνος για την έξοδο των δεδομένων μετά από έγκυρη address
- Cycle Time: Ελάχιστος χρόνος μεταξύ συνεχόμενων λειτουργιών της μνήμης
- Write: Έγκυρη address και data μαζί με \overline{WE} , μετά \overline{CS}
 - Η Address πρέπει να είναι έγκυρη setup time πριν το \overline{WE} και το \overline{CS} ενεργοποιηθούν.
 - Και hold time αφού απενεργοποιηθούν

Αρχιτεκτονική για Μεγαλύτερες Μνήμες

- 2^n λέξεις από 2^m bits η καθεμιά
- Εάν $n \gg m$ μπορούμε να την διπλώσουμε (fold) κατά 2^k σε λιγότερες γραμμές και πιο πολλές στήλες.
 - Αποκωδικοποιητής στηλών !
- Κανονικότητα στη σχεδίαση - εύκολη σχεδίαση

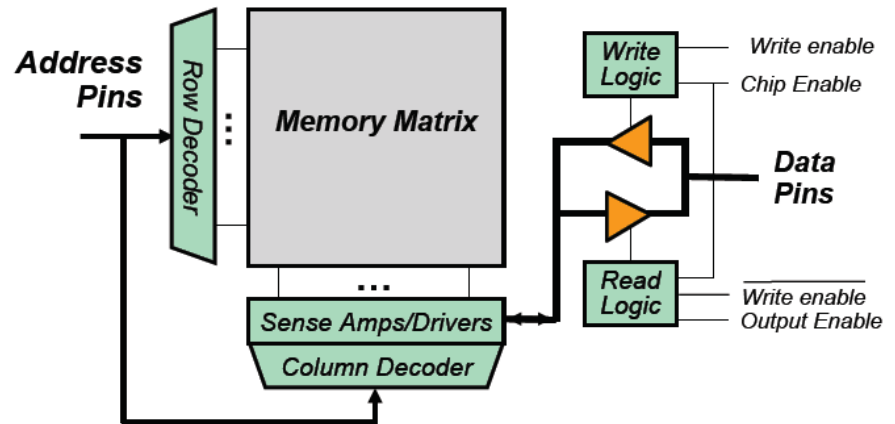

SRAM Banks

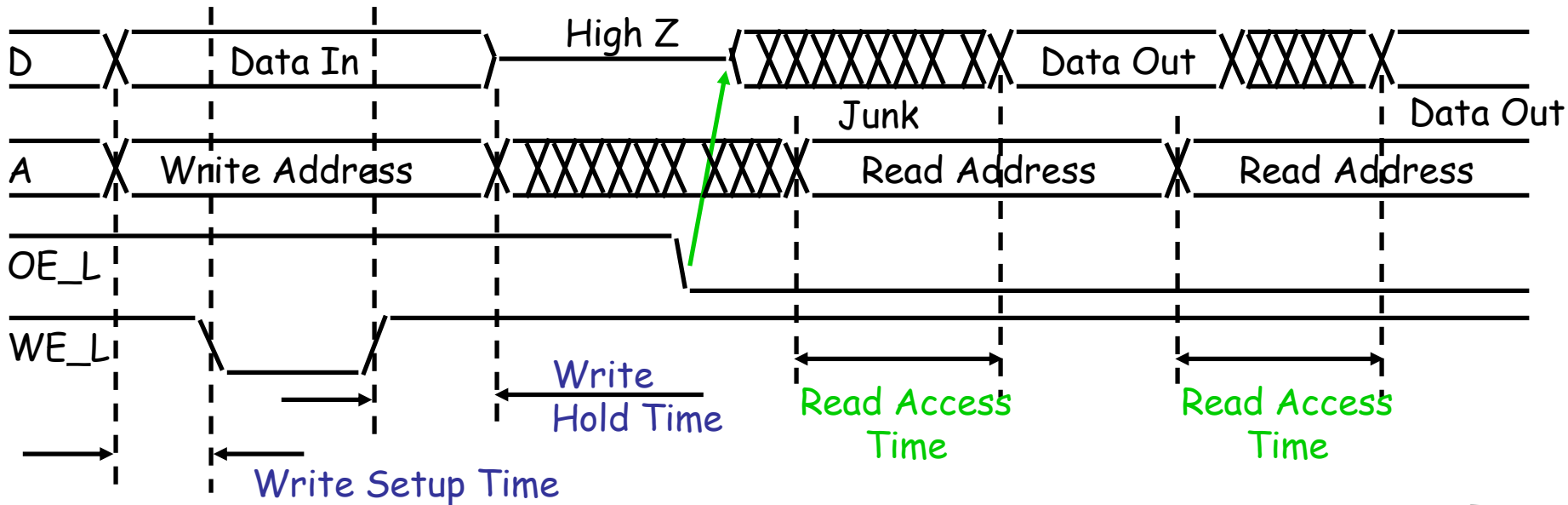
Τυπικός χρονισμός Ασύγχρονης SRAM

- Asynchronous SRAM
 - Χρονισμός μόνο βάση των σημάτων

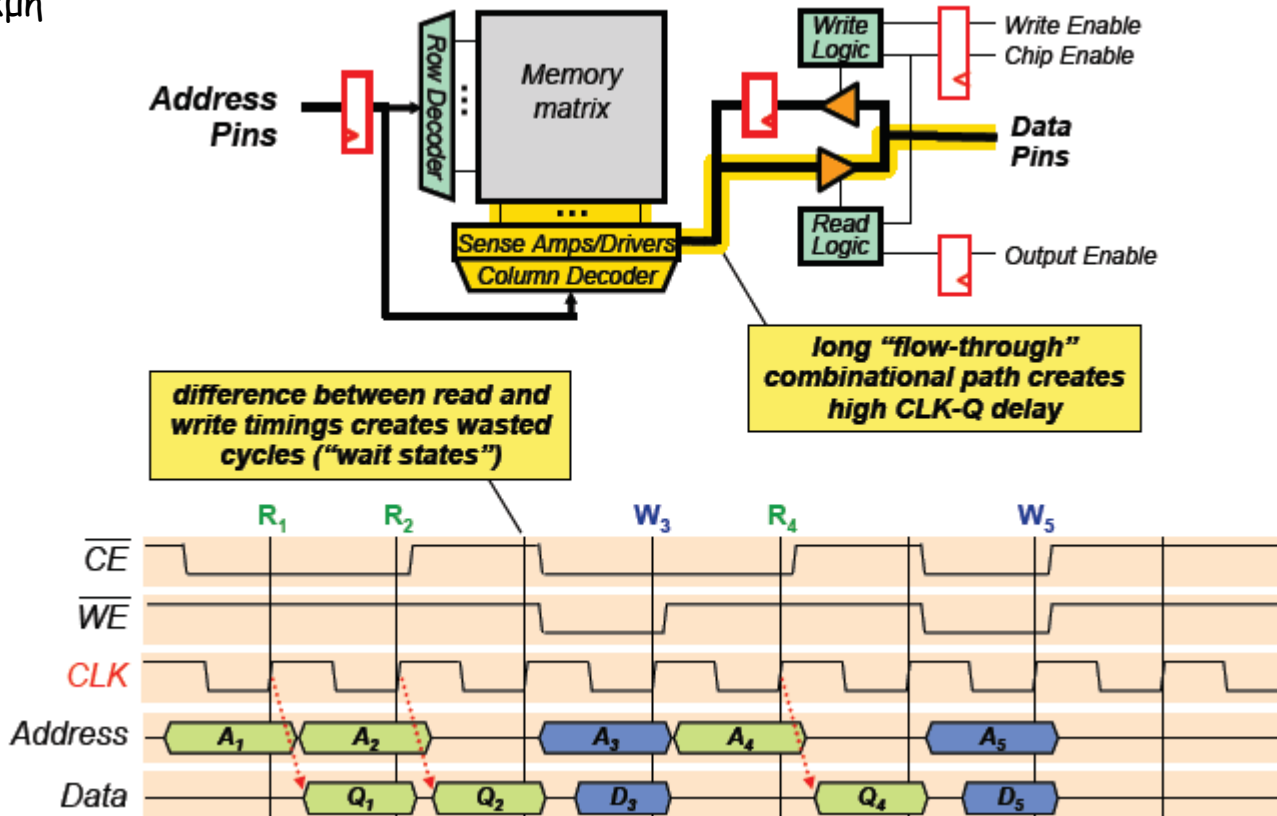
Write Timing:

Read Timing:

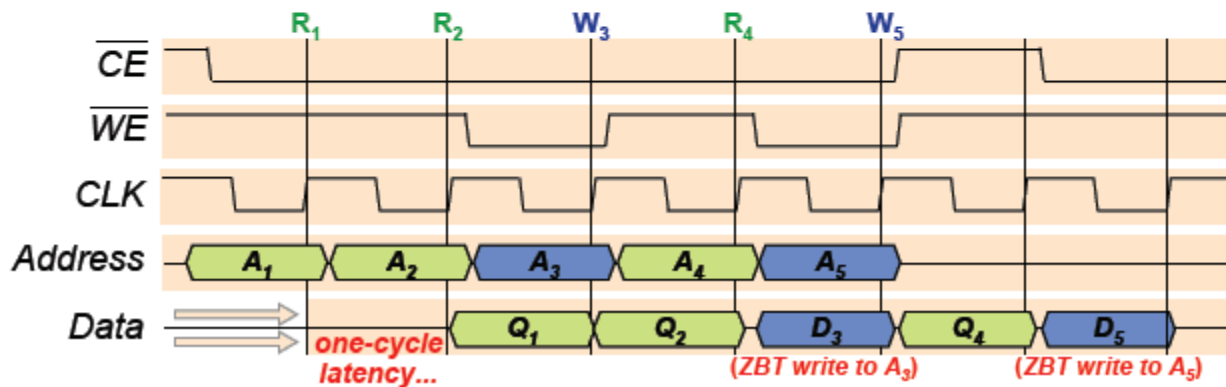
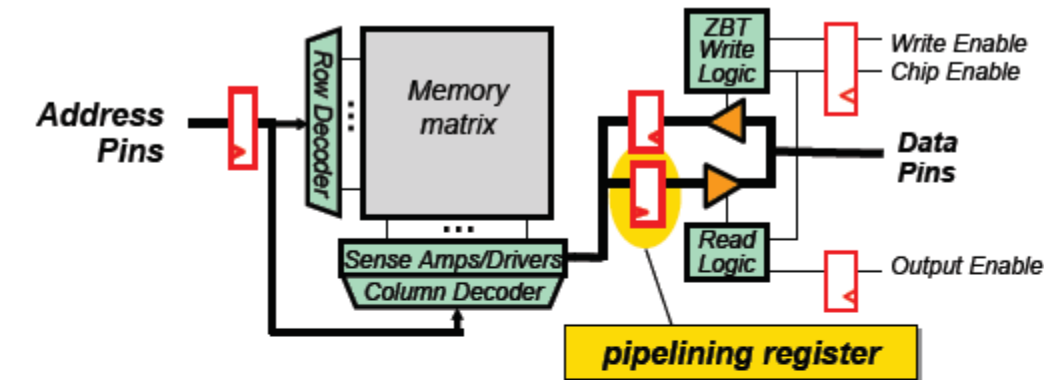
Τυπικός χρονισμός Σύγχρονης SRAM

- Synchronous - SRAM
 - Χρονισμός με βάση τα σήματα στην ακμή του ρολογιού
- Write-after-Read πρόβλημα - Wait states - Bus Turnaround
 - Στα read τα data βγαίνουν μετά την ακμή ενώ στα writes τα data πρέπει να μπουν πριν την ακμή

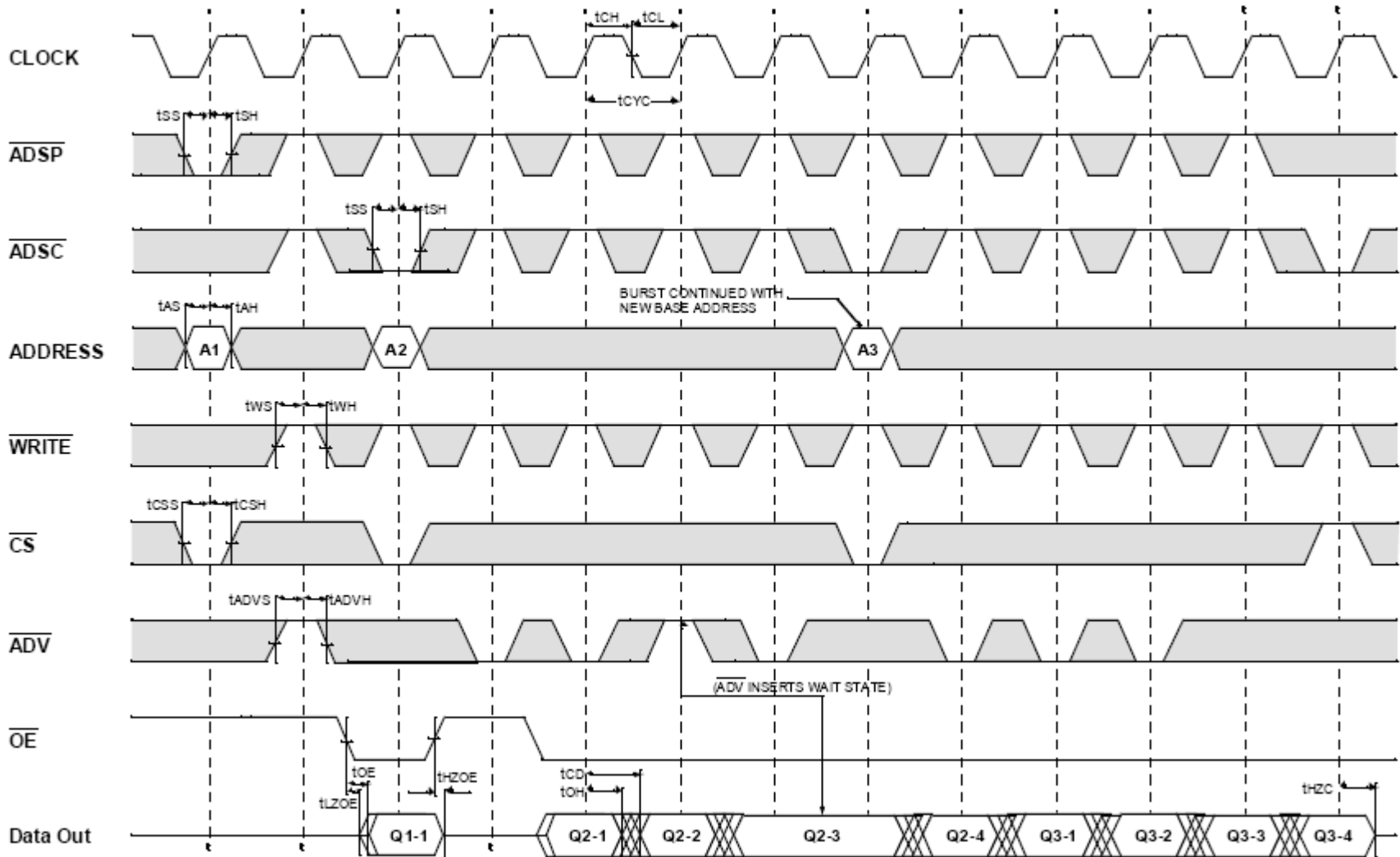

Τυπικός χρονισμός ZBT Synchronous SRAM

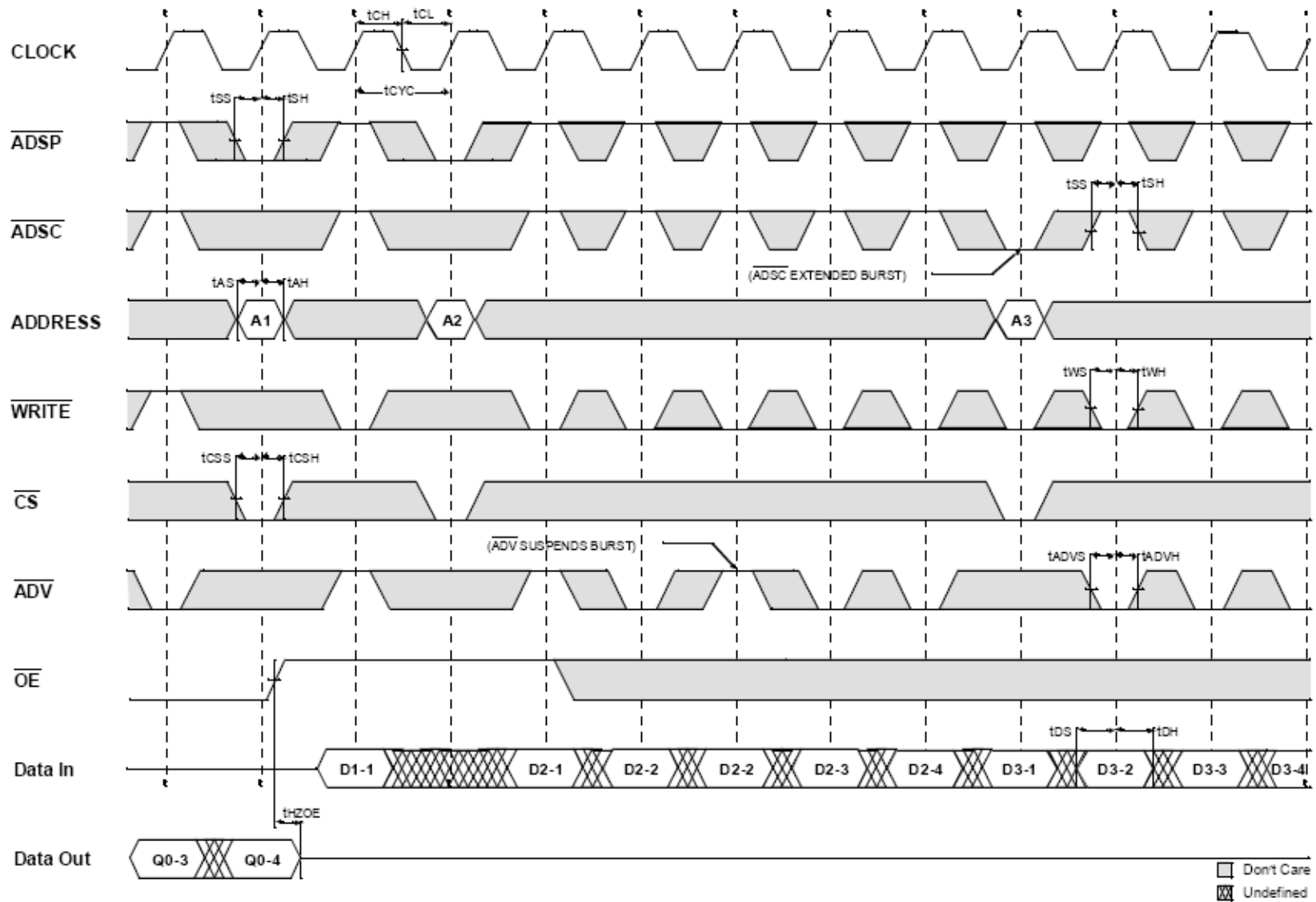
- Zero-Bus-Turnaround (ZBT) ή No Bus Latency (NoBL)
 - Pipelined έξοδος λύνει το πρόβλημα Write-after-Read
 - Μειώνει $Clk2Q$ delay και επιτρέπει υψηλότερη συχνότητα ρολογιού
 - Έκτρα κύκλος καθυστέρηση στην ανάγνωση

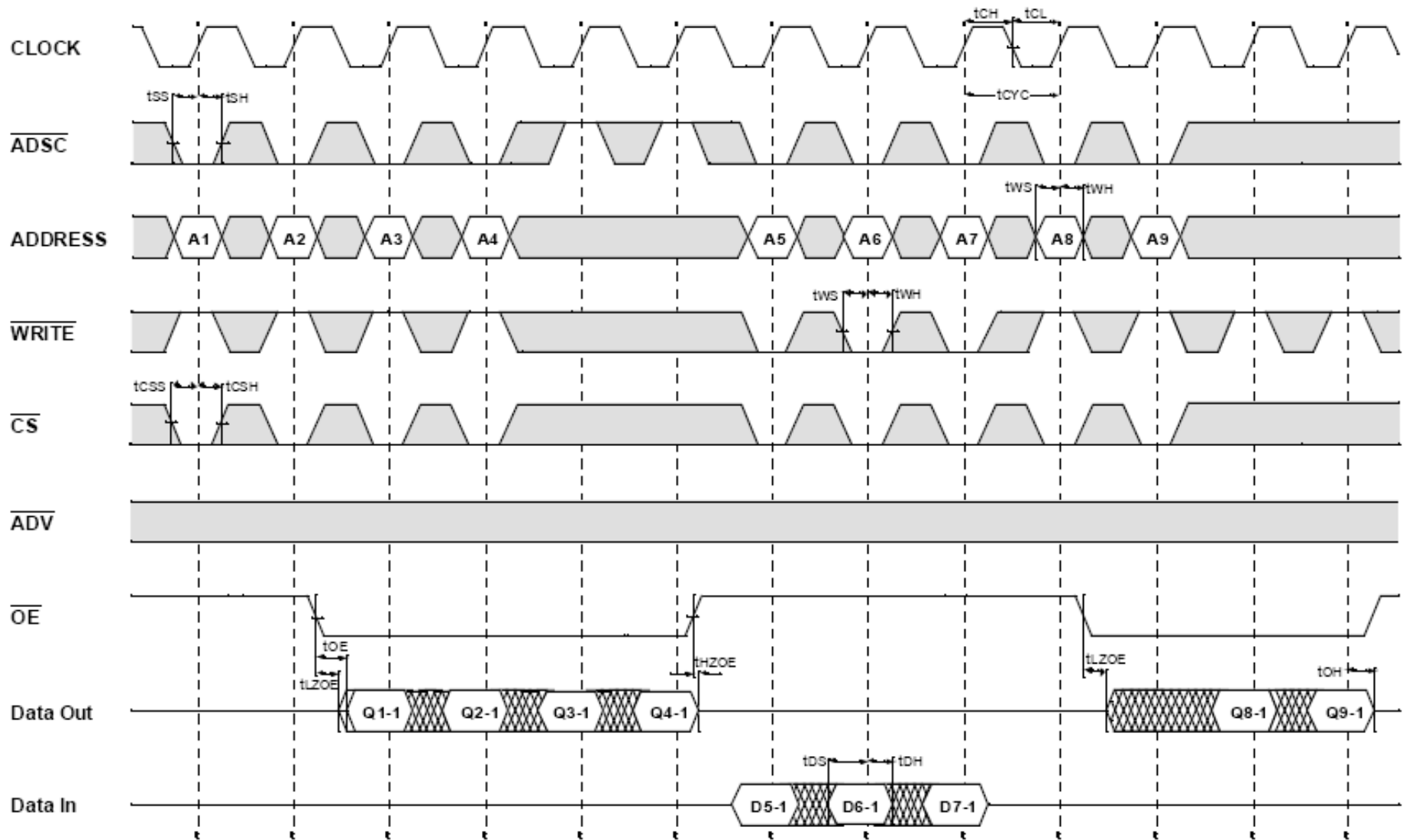
Χρονισμός SRAM για Read από Datasheet

Χρονισμός SRAM για Write από Datasheet

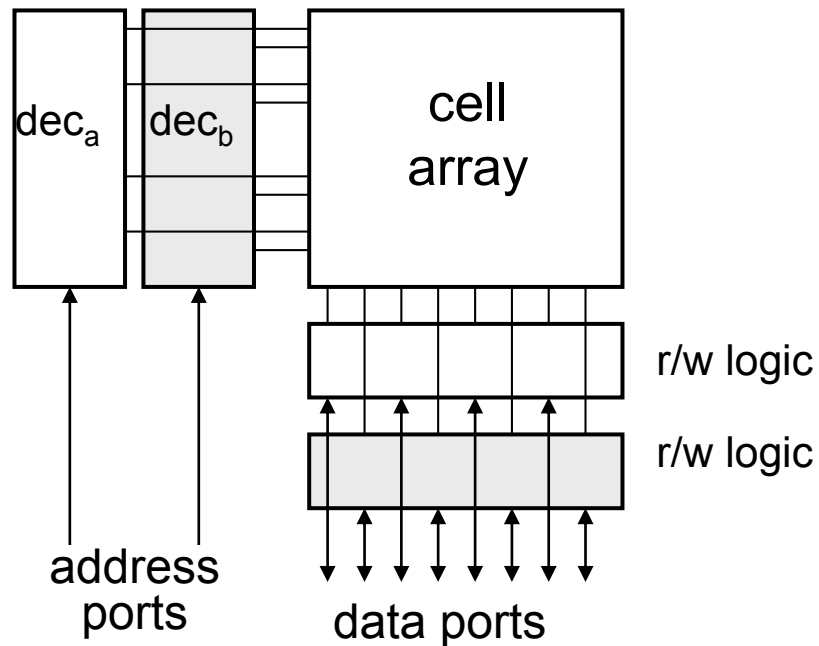
Χρονισμός SRAM για Read/Write από Datasheet

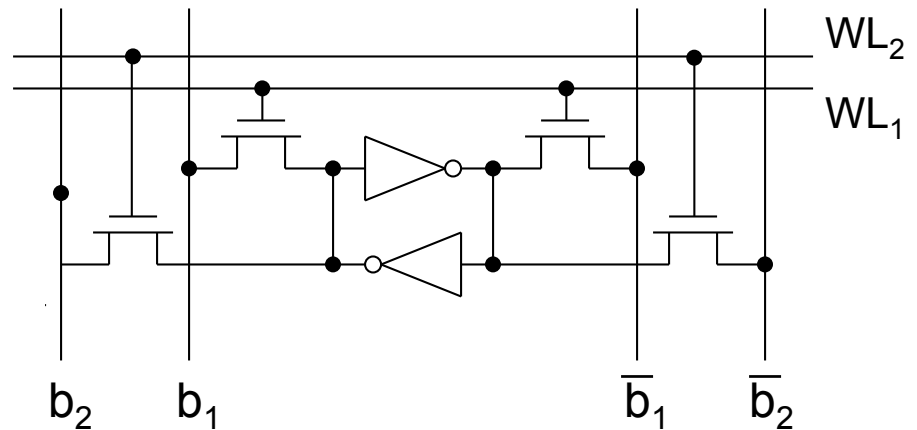
Don't Care
 Undefined

Dual-ported Memory Internals

- Add decoder, another set of read/write logic, bits lines, word lines:

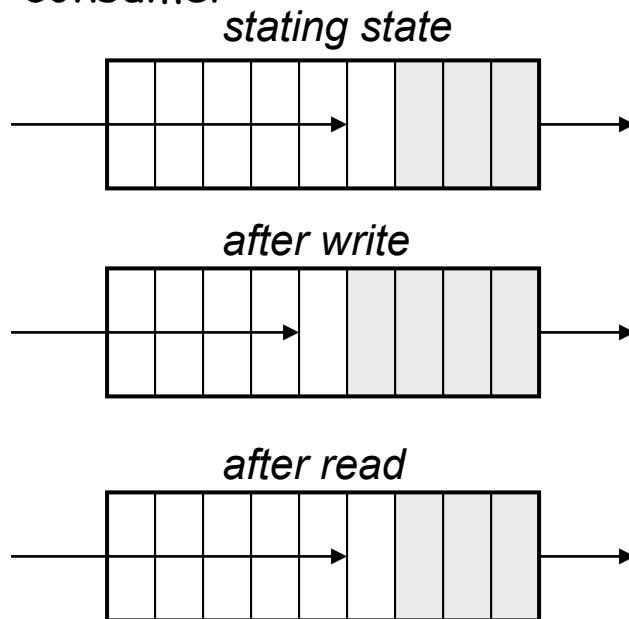
- Example cell: SRAM

- Repeat everything but cross-coupled inverters.
- This scheme extends up to a couple more ports, then need to add additional transistors.

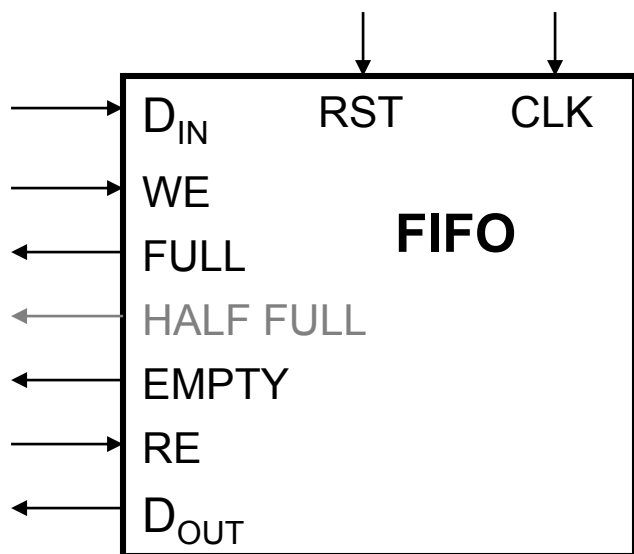
First-in-first-out (FIFO) Memory

- Used to implement *queues*.
- These find common use in computers and communication circuits.
- Generally, used for rate matching data producer and consumer:

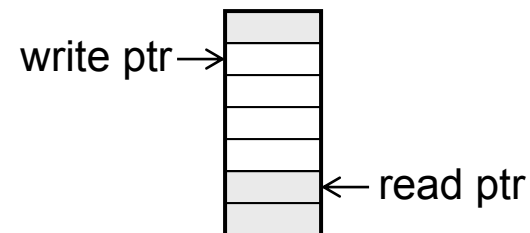

- Producer can perform many writes without consumer performing any reads (or vice versa). However, because of finite buffer size, on average, need equal number of reads and writes.
- Typical uses:
 - interfacing I/O devices. Example network interface. Data bursts from network, then processor bursts to memory buffer (or reads one word at a time from interface). Operations not synchronized.
 - Example: Audio output. Processor produces output samples in bursts (during process swap-in time). Audio DAC clocks it out at constant sample rate.

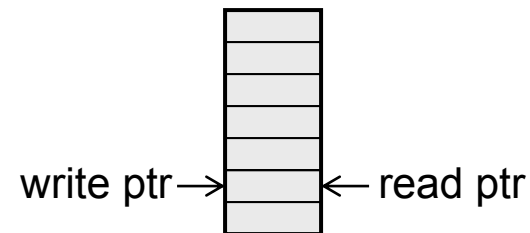
FIFO Interfaces

- Address pointers are used internally to keep next write position and next read position into a dual-port memory.

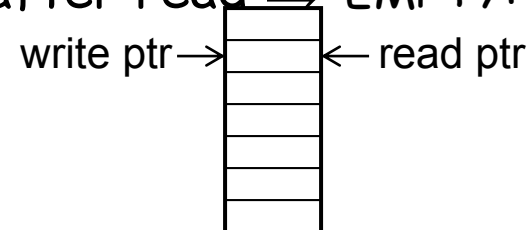

- If pointers equal after write \Rightarrow FULL:

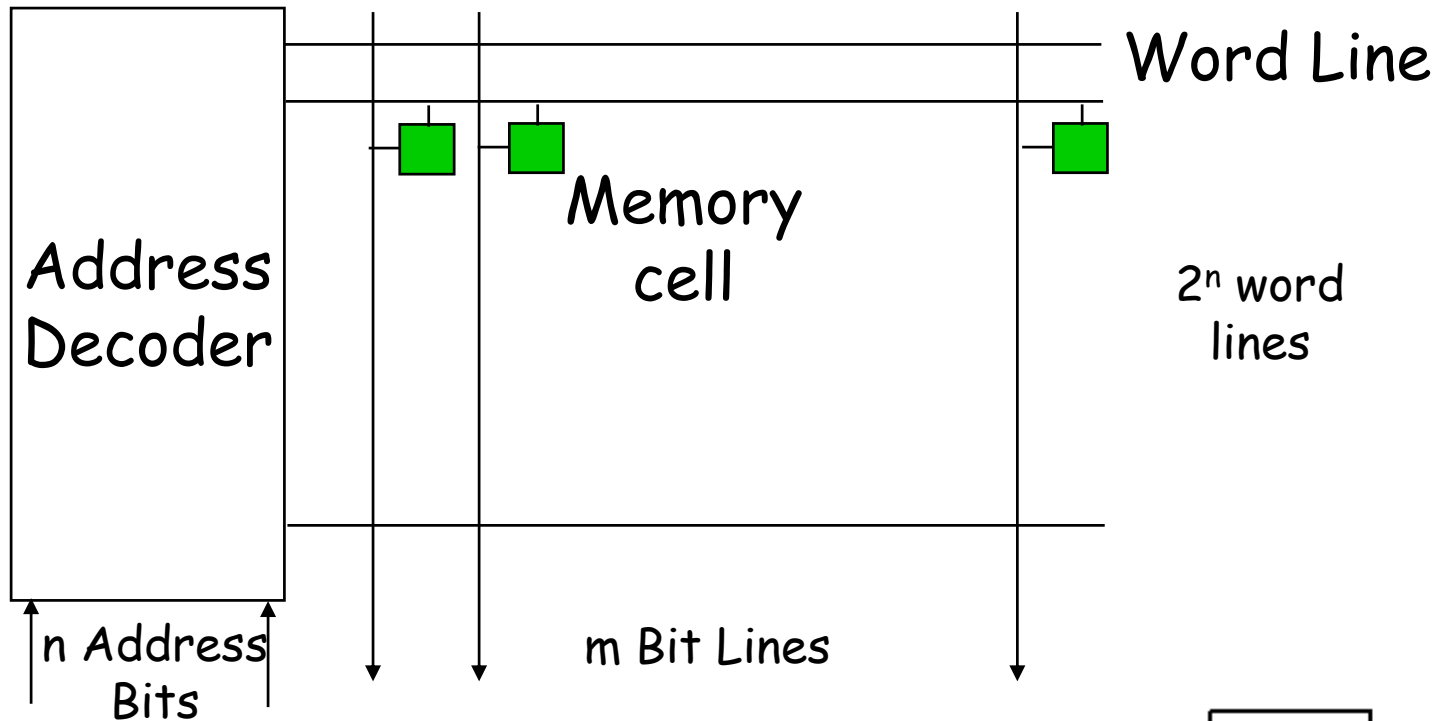

- After write or read operation, FULL and EMPTY indicate status of buffer.
- Used by external logic to control own reading from or writing to the buffer.
- FIFO resets to EMPTY state.
- HALF FULL (or other indicator of partial fullness) is optional.

- If pointers equal after read \Rightarrow EMPTY:

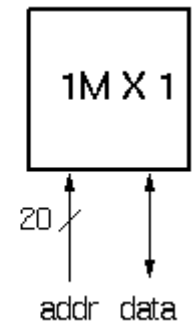
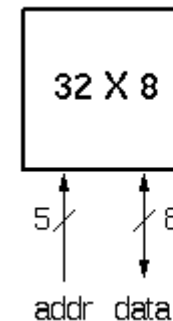
Βασικό Block Diagram Υποσυστημάτων Μνήμης

RAM/ROM ονοματολογία:

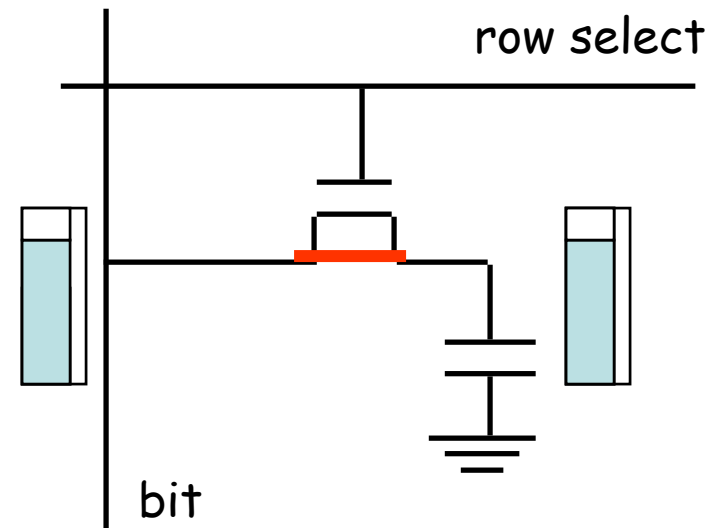
32 X 8, "32 by 8" => 32 8-bit words

1M X 1, "1 meg by 1" => 1M 1-bit words

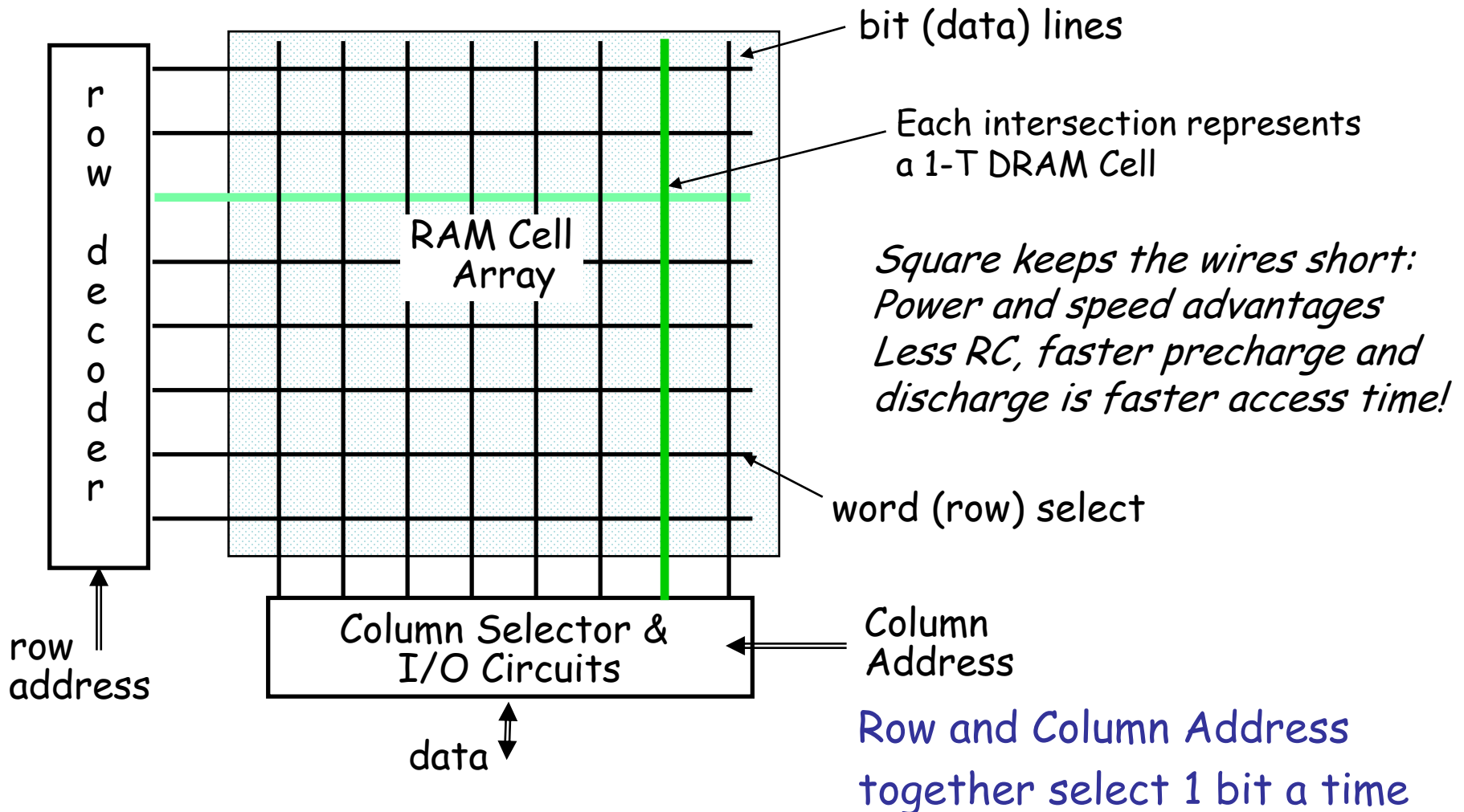

Κελί μνήμης με 1 transistor (DRAM)

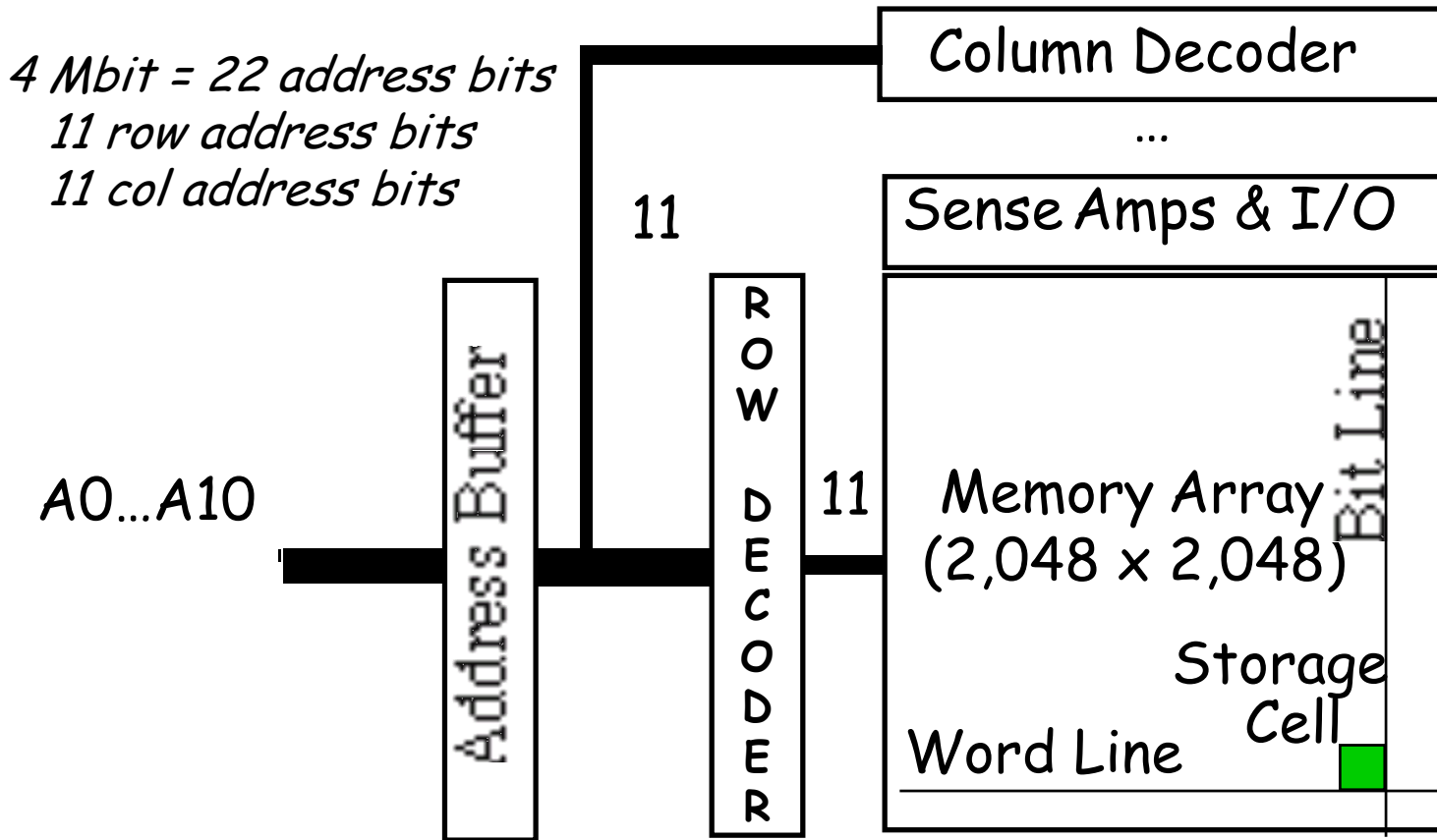
- **Εγγραφή - Write:**
 1. Οδηγούμε την bit line
 2. Επιλέγουμε γραμμή (row select)
- **Ανάγνωση - Read:**
 1. Προφορτίζουμε (precharge) την bit line σε $V_{dd}/2$
 2. Επιλέγουμε γραμμή (row select)
 3. Το κελί και η bit line μοιράζονται τα φορτία (charge sharing)
 4. Sense στην bit line (sense amplifier)
Μπορεί να ανιχνεύει πολύ μικρές αλλαγές
 5. Write: επαναφέρουμε την τιμή
- **Ανανέωση - Refresh :**
 - Αρκεί ένα απλό read σε κάθε κελί

Κλασική Οργάνωση DRAM (τετραγωνική)

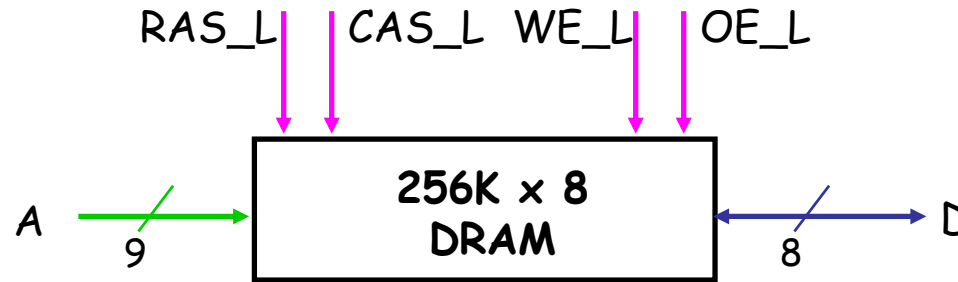

Λογική Οργάνωση DRAM (4 Mbit)

- Square root of bits per RAS/CAS
 - Row selects 1 row of 2048 bits from 2048 rows
 - Col selects 1 bit out of 2048 bits in such a row

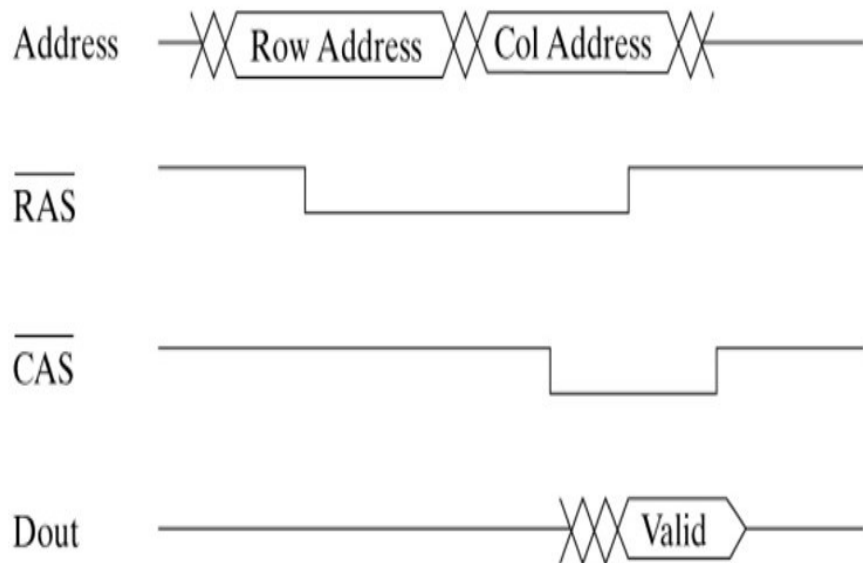
Τα σήματα της DRAM

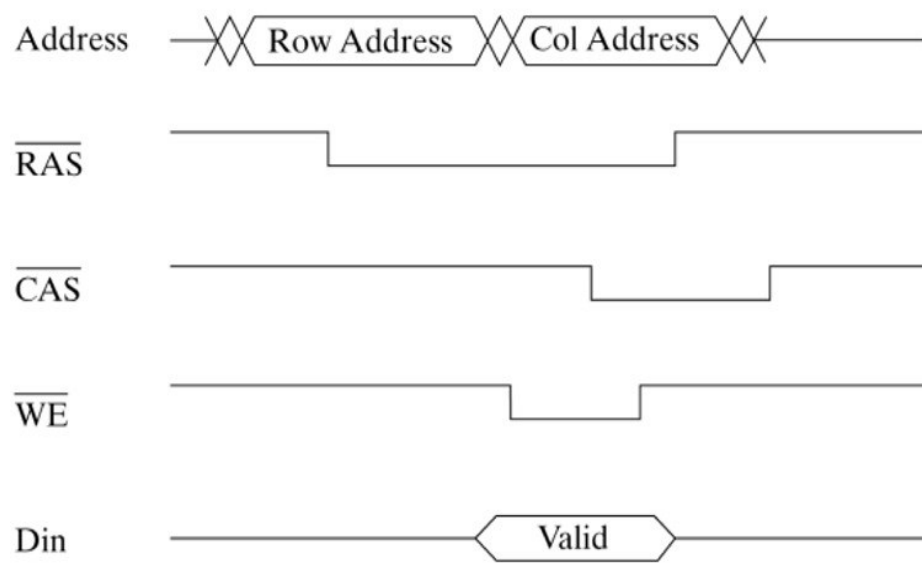
- Σήματα ελέγχου (RAS_L, CAS_L, WE_L, OE_L) όλα active low
- Κοινό bus δεδομένων D - εισόδου και εξόδου (Din & Dout):
 - WE_L ενεργοποιείται (Low), OE_L απενεργοποιείται (High)
 - D χρησιμοποιείται σαν είσοδος στην DRAM
 - WE_L απενεργοποιείται (High), OE_L ενεργοποιείται (Low)
 - D χρησιμοποιείται σαν έξοδος από την DRAM
- Οι διευθύνσεις γραμμής και στήλης μοιράζονται τα ίδια pins (A)
 - RAS_L ενεργοποιείται (low) -> A αποθηκεύεται σαν row address
 - CAS_L ενεργοποιείται (low) -> A αποθηκεύεται σαν column address
 - RAS/CAS edge-sensitive

Απλοποιημένο διάγραμμα χρονισμού DRAM

Read

Write

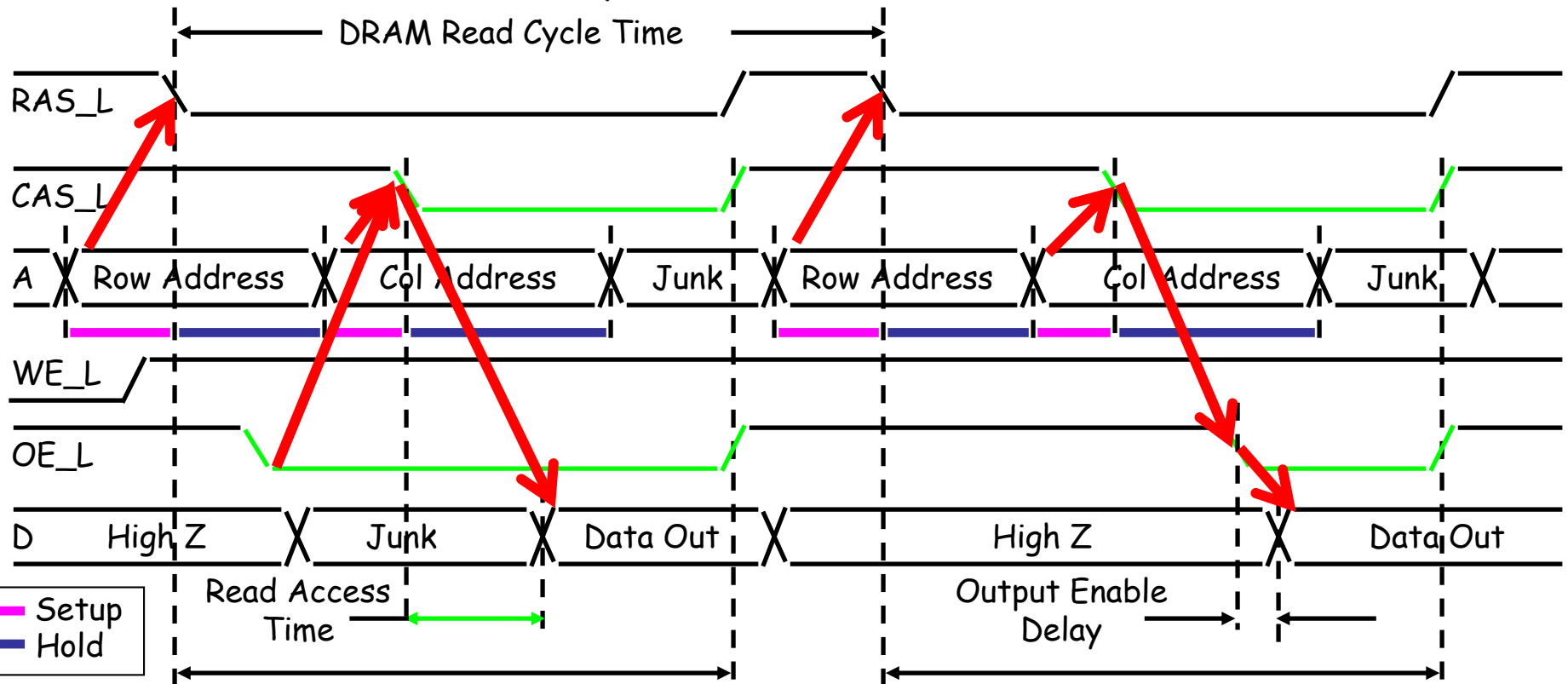
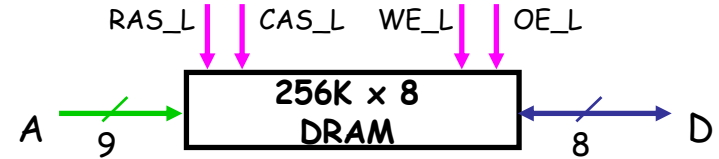

- Η διεύθυνση δίνεται σε 2 βήματα

Τυπικός χρονοισμός Ανάγνωσης DRAM

• Κάθε προσπέλαση DRAM ξεκινάει με:

- Ενεργοποίηση του RAS_L
- 2 τρόποι ανάγνωση: early or late

Early Read Cycle: OE_L asserted before CAS_L

Late Read Cycle: OE_L asserted after CAS_L

Τα βήματα για Early Read

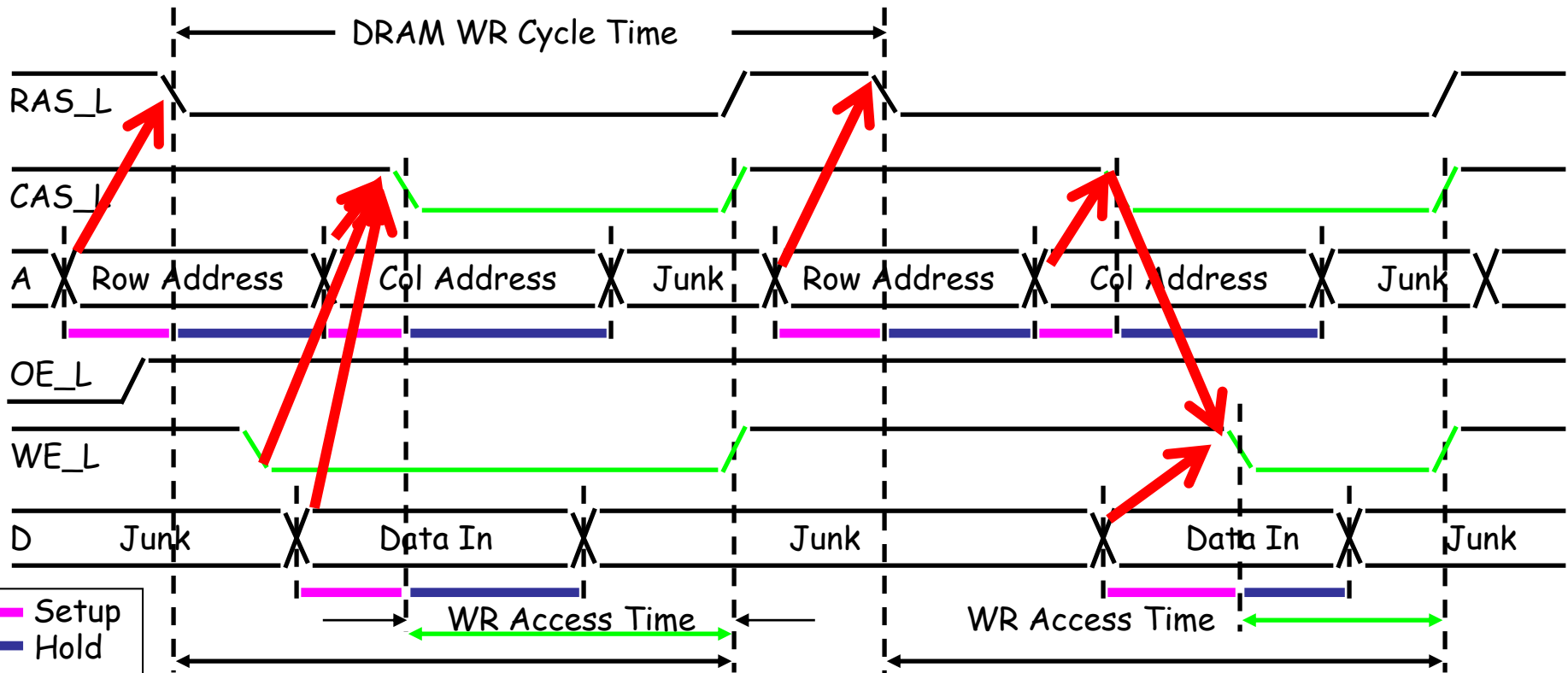
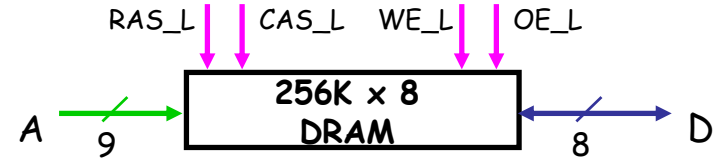
- Assert Row Address
- Assert RAS_L
 - Start read cycle
 - Meet Row Addr setup time before RAS/hold time after RAS
- Assert OE_L
- Assert Col Address
- Assert CAS_L
 - Meet Col Addr setup time before CAS/hold time after CAS
- Valid Data Out after access time
- Disassert OE_L, CAS_L, RAS_L to end cycle

Τα βήματα για Late Read

- Assert Row Address
- Assert RAS_L
 - Start read cycle
 - Meet Row Addr setup time before RAS/hold time after RAS
- Assert Col Address
- Assert CAS_L
 - Meet Col Addr setup time before CAS/hold time after CAS
- Assert OE_L
- Valid Data Out after access time
- Disassert OE_L, CAS_L, RAS_L to end cycle

Τυπικός χρονοισμός Εγγραφής DRAM

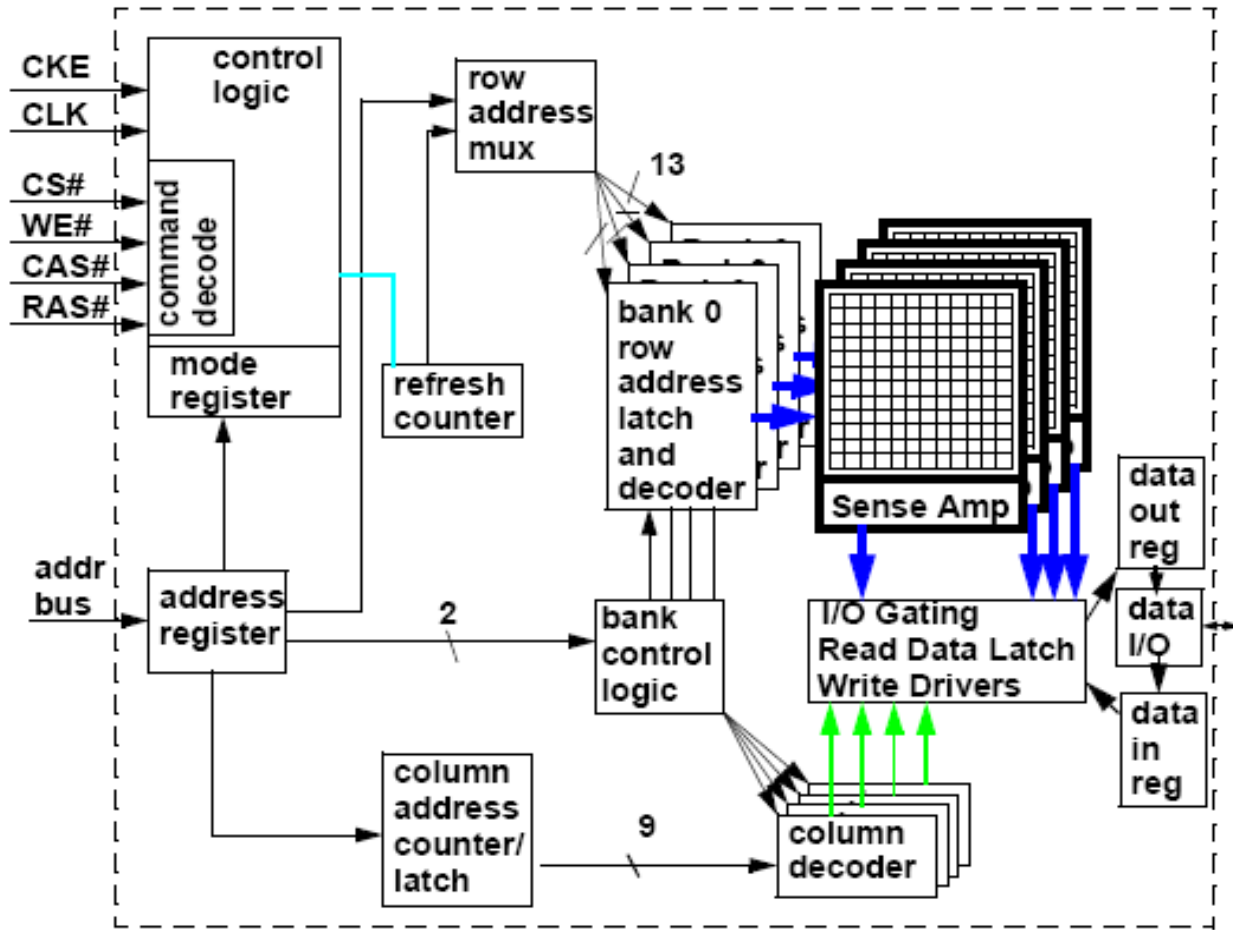
- Κάθε προσπέλαση DRAM ξεκινάει με:
 - Ενεργοποίηση του RAS_L
 - 2 τρόποι εγγραφής: early or late

Early Wr Cycle: WE_L asserted before CAS_L

Late Wr Cycle: WE_L asserted after CAS_L

256 Mbit SDRAM Addressing

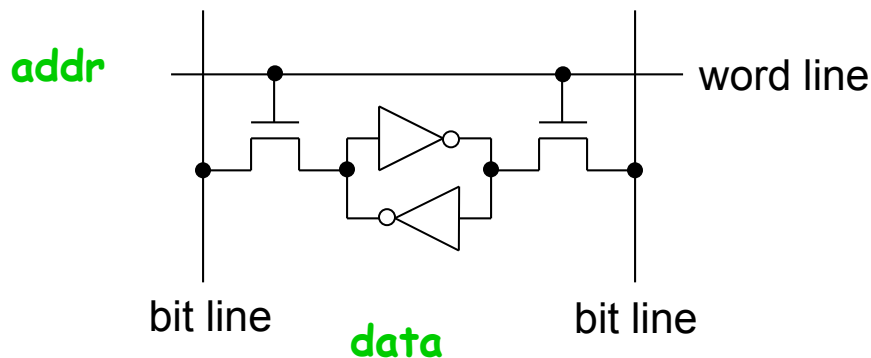

256 Mbit chip: 8192 rows, 512 columns, x16 data, 4 banks

Volatle Memory Comparison

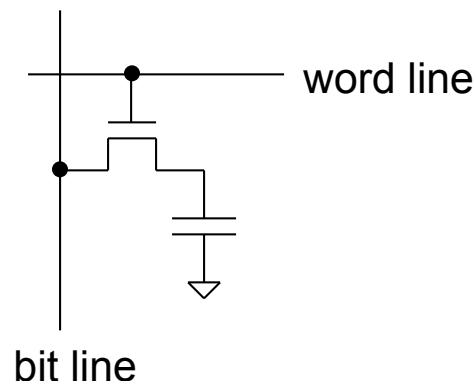
The primary difference between different memory types is the bit cell.

• SRAM Cell

- Larger cell \Rightarrow lower density, higher cost/bit
- No dissipation
- Read non-destructive
- No refresh required
- Simple read \Rightarrow faster access
- Standard IC process \Rightarrow natural for integration with logic

• DRAM Cell

- Smaller cell \Rightarrow higher density, lower cost/bit
- Needs periodic refresh, and refresh after read
- Complex read \Rightarrow longer access time
- Special IC process \Rightarrow difficult to integrate with logic circuits
- Density impacts addressing